

ӘОЖ 656.621

DOI 10.52167/1609-1817-2022-122-3-127-135

Ғ.Ж. Жанбиров¹, Е.Ж. Жанбиров²

¹Логистика және көлік академиясы, Алматы, Қазақстан

²Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан

E-mail: 7997709@mail.ru

ҚОРЛАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ЛОГИСТИКАЛЫҚ ТӘСІЛІ

Андатпа. Өндірістік операциялардың үздіксіздігін қамтамасыз ету, логистикалық жүйеге қажеттілік динамикасы қорларды қалыптастыру үшін негіз болып табылады. Логистикалық, басқа экономикалық жүйелердегідей, қорлар өндіріске сенімді қызмет көрсетудің, сыртқы нарықтық әсерлердің әсерін төмендетудің, дайын өнімге стихиялық сұранысты қамтамасыз етудің және өндірістік процестерді ұйымдастыруда синхрондылыққа қол жеткізудің қажетті факторы ретінде қарастырылады. Сонымен қатар, материалдық-техникалық қамтамасыз етудің көптеген қызметкерлері нарықтық қатынастардың жоғары динамикасы жағдайында өндіріс ырғағын қамтамасыз ету кепілдігін арттыру үшін материалдық ресурстардың белгіленген стандарттарын мақсатты түрде асыра бағалайды. Қарастырылып отырған жүйе жеткізілім партиясының мөлшерін өзгерту мүмкіндігі болған кезде тиімді, ал көлік және сатып алу шығындары салыстырмалы түрде аз. Сондай-ақ, бұл жүйені сақталған материалдардың жоғары құны және оларды біркелкі тұтыну үшін аз шығындар, сондай-ақ өнімге тапсырыс беру үшін қолданған жөн.

Түйінді сөздер. Өндіріс, қорлар, логистика, жүйелер, материалдар, тасымалдау, тиімділік, шығындар.

Кіріспе.

Қорларға қатысты кез-келген логистикалық жүйеде туындайтын негізгі мәселе - оларды оңтайландыру, яғни номенклатураның әр позициясы үшін оңтайлы деңгейді сақтау [1,2]. Логистиканың принциптері мен тәсілдеріне сүйене отырып, бұл логистикалық жүйенің, ең алдымен, өндірістік талаптарға сәйкестігінің минималды деңгейін сақтауды білдіреді.

Логистикалық жүйеде мерзімді есеп беру, халық санағы, түгендеу, материалдық ағындардың жедел жазбалары қорларды басқару туралы шешім қабылдауға ақпараттық негіз болып табылады [3].

Резервтер өндірістік және қосалқы бөлімшелерді тиімді қамтамасыз ету үшін толық және жеткілікті болуы тиіс. Бұл жағдайда материалдық, ақшалай және басқа ресурстардың едәуір бөлігі қорларды құруға және басқаруға жұмсалады. Сонымен қатар, сақтау процесінде материалдық ресурстар сандық және сапалық өзгерістерге ұшырайды [4]. Сол себепті заманауи кәсіпорындарда және барлық өндіріс саласында материалдық қорлармен қамтамасыз ету процессін зерттеу және жетілдіру жұмыстарын атқару қажеттілігі туындап отыр.

Материалдар мен тәсілдер.

Мақалада зерттеліп жатқан мәселені неғұрлым толық ашуға және олардың көмегімен нәтижелерді түсіндіруге мүмкіндік беретін әртүрлі зерттеу әдістері қолданылады. Талдау үшін жалпы заңдылықтарды анықтау және процестің жалпы

сипаттамаларын алу үшін деректердің үлкен көлемін зерттеуге мүмкіндік беретін статистикалық әдіс қолданылды.

Қорлар теориясы-қорлардың қалыптасуы мен жұмсалу заңдылықтарын зерттейтін, сондай-ақ оларды оңтайлы басқару бойынша ұсыныстар әзірлейтін жедел зерттеулер бөлімі [5,6]. Сатып алу кезеңінде қорлар өндіріс пен жабдықтау процестерінің біркелкі еместігін тегістейтін элемент ретінде әрекет етеді. Қор теориясы ықтималдық теориясы мен кездейсоқ процестер теориясына негізделген. Қорлардың математикалық модельдерін құру және талдау кезінде оңтайлы нұсқаны табу үшін оңтайландырудың жалпы әдістері де, есептеудің жалпы әдістері де қолданылады, атап айтқанда Монте-Карло әдісі, күрделі схемаларды модельдеу және т.б. [7].

Резервтерді құрудың негізі өндірістік операциялардың үздіксіздігін, логистикалық жүйеге сұраныс динамикасын қамтамасыз ету болып табылады. Логистикада, басқа экономикалық жүйелердегідей, резервтер өндірісті сенімді қолдаудың, сыртқы әсерлердің әсерін төмендетудің, дайын өнімге стихиялық сұранысты қамтамасыз етудің және өндірістік процестерді ұйымдастыруда үндестіруге қол жеткізудің таптырмас факторы ретінде қарастырылады.

Тек материалдық емес, сонымен қатар тауарлық ресурстарды басқару оларды оңтайландыру және азайту әдістерін қамтитын логистикалық тұжырымдаманың маңызды бөлігі болып табылады. Осыған байланысты соңғы жылдары көптеген экономикалық дамыған елдерде байқалған үрдістер қызықты.

Нәтижелер.

Ресурстардың әрбір түрі бойынша сандық және сапалық көрсеткіштер, ішкі факторлардан басқа, сыртқы әсерлерге және қоршаған ортаның жай-күйіне байланысты, мысалы:

- ресурстық нарықтағы сұраныс пен ұсыныстың өзгеру сипаты;
- тапсырыстарды орындау мерзімдерін қоса алғанда, жеткізушілер қорларының ұлғаюы;
- жеткізушінің тауарларды тасымалдау және тиеу процестерінің барысы туралы;
- тауарлар мен қызметтерді жеткізушілердің сенімділік деңгейіне қатысты.

Ішкі және сыртқы факторлардың әсері қорларды олардың құрылымына сәйкес басқаруды анықтайды. Алайда, резервтердің құрылымын қарастырмас бұрын, "ұжымдық резервтер" ұғымын қарастырған жөн.

Жалпы қорлар-өндіріске арналған жалпы тауарлық қорлар. Оларға өндіріс пен тұтынушыларға тиімді жеткізу логистикасын қамтамасыз етуге арналған тауарлық қорлар мен резервтер кіреді. Жалпы қорларға өнім берушіден тұтынушыға дейінгі жол бойынша жасалған шарттар бойынша өндірістік кәсіпорындарда, көтерме сауда кәсіпорындарында (қойма қызметтері) өткізуге арналған, сондай-ақ тұтынушылардан сатып алынған, бірақ өндіріс процесінде пайдаланылмаған дайын өнім қорлары жатады.

Логистиканың негізгі тезісі әр түр үшін және олар үшін материалдық ресурстардың оңтайлы деңгейі өндірістік-экономикалық қызметті үздіксіз материалдық-техникалық қамтамасыз ету үшін жеткілікті және өндіріс құралдарымен жұмыс істеу процесін жеделдетуді қамтамасыз ететін минималды соманы қамтамасыз етуі керек.

Ағымдағы қор динамикасының ерекшелігі оның көлемі одан әрі қамтамасыз етілген кезде ең төменгі деңгейден ең төменгі деңгейге дейін өзгереді. Әдетте оның орташа мәні ағымдағы акция стандартына қосылады.

Ағымдағы қордың максималды нормасы бірізді қор мен орташа шығын арасындағы интервал арқылы анықталады [10]:

$$z_{\text{ағым.макс}} = P_{\text{ср}} \frac{\sum t_{\phi} \cdot B}{\sum B}, \quad (1)$$

мұндағылар:

B - бір реттік жеткізу көлемі;

t_{ϕ} - жеткізудің нақты аралықтары;

$P_{\text{ср}}$ - логистикалық жүйеде нормативтік уақыт бірлігі (тәулік, сағат) үшін материалдың орташа шығыны.

Ең жоғары және ең төменгі нормативтер негізінде уақыт пен табиғи ресурстардың бір бөлігіндегі ағымдағы қорлардың орташа нормасы айқындалады:

$$z_{\text{ағым.орташа}} = \frac{t_{\text{ср}} + 1}{2}; \quad (2)$$

$$z_{\text{ағым.орт.норм}} = \frac{P_{\text{орт}} (t_{\text{орт}} + 1)}{2}. \quad (3)$$

Сақтандыру қоры материалдық ағындардың орташа диапазонынан кездейсоқ ауытқуларға байланысты. Сондықтан оның көлемін кездейсоқ шамалардың таралу заңы негізінде анықтауға болады. Ең жоғары кепілдік алу үшін сақтандыру қорының құны нақты орташа шаршы метрдің орташа диапазоннан үш есе ауытқу деңгейінде айқындалуы мүмкін:

$$z_{\text{сақ}} = 3 \sqrt{\frac{\sum (t_{\phi} - t_{\text{орт}})^2}{n}}, \quad (4)$$

мұндағы:

$t_{\text{ср}}$ - жеткізудің орташа аралығы;

n - жеткізу аралықтарының саны.

Нарықтағы бәсекеге қабілеттілікті арттыру немесе қолдау үшін компанияларға бағаны басқару, сапалы демпинг, маркетингтік әдістердің ассортиментін әртараптандыру жетіспейді. Өндірістік циклды қысқарту, қорларды қысқарту, материалдық ағындарды басқаруды жетілдіру, әсіресе логистикалық қызметтер саласындағы нарықтық өзгерістерге тез бейімделу және тез бейімделу қажет.

Қорларды басқару процесінде олардың құнын абсолютті және салыстырмалы түрде анықтауға болады, бұл қорларды құрылымдаудың басқа әдісін анықтайды [12].

Абсолютті қорларға табиғи (тоннамен, данамен, литрмен) және құндық бірліктермен көрсетілген қорлар жатады.

Олардың қажеттілігі:

- материалдық балансты және материалдық ағындарды басқару нұсқаларын әзірлеу туралы;

- тиісті жабдықтың сақтау алаңына қойылатын талаптарды есептеу кезінде;

- айналым қаражаттарына, несиелерге және т. б. қажеттілікті анықтау.;

- логистикалық тізбектерді модельдеу және материалдық ресурстарды бөлу схемаларын әзірлеу кезінде.

Салыстырмалы қорлар материалдық ресурстарды тұтыну көлеміне қатысты қорлардың деңгейін көрсетеді. Салыстырмалы қорлардың көрсеткіштері логистикалық жүйеде қабылданған уақыт бірліктерінде (сағат, күн, ай) немесе нақты материалдарға, жабдықтарға деген жалпы қажеттіліктен пайызбен көрсетіледі.

Абсолютті және салыстырмалы қорлар арасында көптеген тәуелділіктер бар:

$$z_H^A = z_\partial^O \cdot P_{cp}; \quad (5)$$

$$z_C^A = z_H^A \cdot Ц; \quad (6)$$

$$z_\partial^O = \frac{z_H^A}{P_{cp}}; \quad (7)$$

$$z_\Pi^O = \frac{z_H^A}{\Pi} \cdot 100; \quad (8)$$

$$K_3 = \frac{z_{cp}}{B} \cdot 100, \quad (9)$$

мұндағылар:

z - абсолютті бірліктердегі орташа қор;

K_3 - өндірістің жалпы көлеміне % - бен қор сыйымдылығы;

$Ц$ - материалдық ресурстар бірлігінің жоспарлы бағасы;

B - абсолютті бірліктегі өнім өндіру көлемі;

z_H^A, z_C^A - заттай және құндық мәндегі абсолютті қорлар;

z_∂^O, z_Π^O - күндердегі салыстырмалы қорлар және жалпы қажеттілікке % - бен,

Π, P_{cp} - жоспарлы кезеңде және нақты логистикалық жүйенің нормативтік уақыт бірлігіне (тәулік, сағат) заттай көріністегі материалды тұтыну көлемі.

Сатып алу және тарату логистикасындағы қалдықтарды анықтаудың негізгі әдістерінің бірі материалдық (тауарлық) ресурстарды түгендеу болып табылады. Материалдық ресурстарды түгендеу қалған ресурстардың статистикалық есебін көрсетеді. Олар бос қорлардың, артық қорлардың, сондай-ақ заңсыз өндіріс қорларының болуын анықтауға бағытталған. Бұдан басқа, түгендеу кезінде анықталған кемшіліктерді жою мақсатында материалдық құндылықтардың дұрыс сақталуы және олардың негізгі есебін ұйымдастыру тексеріледі. Логистикадағы қорларды есепке алу оларды өлшеу және заттай, құндық және шартты натурал сандармен тіркеу арқылы жүзеге асырылады. Әдетте, бір уақытта екі өлшем бірлігі қолданылады. Бұл ресурстардың белгілі бір түрі үшін ресурстардың нақты сипаттамасын алуға мүмкіндік береді.

Табиғи бірліктер бірдей қажеттілікті қанағаттандыратын әртүрлі материалдық ресурстардың қорларын есепке алуға ыңғайлы. Оларды қолдану біртекті өнімдердің салыстырмалылық шеңберін кеңейтуге, физикалық қасиеттері мен метаболизм мүмкіндіктерін ескере отырып, олардың қорларының көлемін түсіндіруге мүмкіндік береді. Шартты бірліктер сонымен қатар қорлар нормаланған күндерде немесе нақты қорлардың күндерінде бағаланған кезде қолданылады.

Құнды өлшеу бірліктері сатып алу логистикасында қорлардың жалпы көлемін анықтау үшін, сондай-ақ сатылған тауарлар көлемінің, сауда шығындарының және басқа көрсеткіштердің арақатынасын қамтамасыз ету үшін қолданылады.

Сатып алу логистикасында логистикалық жүйенің ресурстық қамтамасыз етілуінің көрсеткіші болып табылады. Бұл көрсеткіш өндірістік ресурстардың санын тәуліктік немесе орташа сағаттық (қажет болған жағдайда) бөлу арқылы сол материалдардың шығысымен айқындалады. :

$$O_3 = \frac{z_H}{C}, \quad (10)$$

мұндағылар:

O_3 - қорлармен қамтамасыз ету (күнмен, сағатпен);

Z_n - есепті логистикалық кезеңнің басында қорлармен қамтамасыз ету;

C - материалдық ресурстардың осы түрінің орташа тәуліктік (орташа сағаттық)

шығысы.

Логистикалық жүйенің материалдық ресурстардың әр түрі үшін алынған материалдық ресурстармен қамтамасыз етілу көрсеткіштері нақты логистикалық жүйе мен оның ішкі жүйелері үшін белгіленген тауарлық-материалдық қорлардың нормаларына сәйкес келуі керек. Бұл материалдық ресурстардың артықтығын анықтау және қолда бар қорларды нормативтік деңгейге дейін жеткізу бойынша тиісті шараларды әзірлеу үшін жасалады.

Әдетте, артық қорлар норма мен қолда бар қорлардың абсолютті саны арасындағы айырмашылық ретінде анықталады.

$$Z_c = (O_3^{\Phi} \cdot C) - (O_3^H \cdot C). \quad (11)$$

Бірақ сіз қорлардың санын басқа жолмен көрсете аласыз:

$$Z_c = \frac{\Pi \cdot O_3^H}{D_k} - Z_{\Phi}. \quad (12)$$

мұндағылар:

Z_c - нормативтен тыс қорлар;

Π - логистикалық жүйенің (кіші жүйенің) ресурстарға қажеттілігінің мөлшері;

D_k - талданып отырған кезеңдегі күнтізбелік күндер (немесе логистикалық сағаттар)

саны;

O_3^H - белгілі бір материалдық ресурста белгіленген қор нормасы;

Z_{Φ} - қорлардың нақты көлемі;

O_3^{Φ} - нақты материалмен нақты қамтамасыз ету (күндер, сағаттар).

Егер қазіргі уақытта логистикалық жүйеде артық пайда анықталса, олардың себептері мүмкіндігінше тез талдануы керек, сонымен қатар оларды тез арада жою үшін қажетті шаралар қабылдануы керек.

Кез-келген жабық динамикалық жүйеде сыртқы және ішкі мінез-құлықтың әртүрлі факторларының әсерін тиімді бейтараптандыру үшін қолданылатын нормативтік ресурстар болуы керек. Сонымен қатар, логистиканың көптеген қызметкерлері нарықтық қатынастардың жоғары динамикасы жағдайында өндіріс ырғағын қамтамасыз ету кепілдігін арттыруға арналған материалдық ресурстардың нормаларын саналы түрде асыра бағалайды. Сондықтан кәсіпорындарда пайдаланылмайтын материалдық-техникалық ресурстарды құру және одан әрі жинақтау, өкінішке орай, дәстүрге айналды.

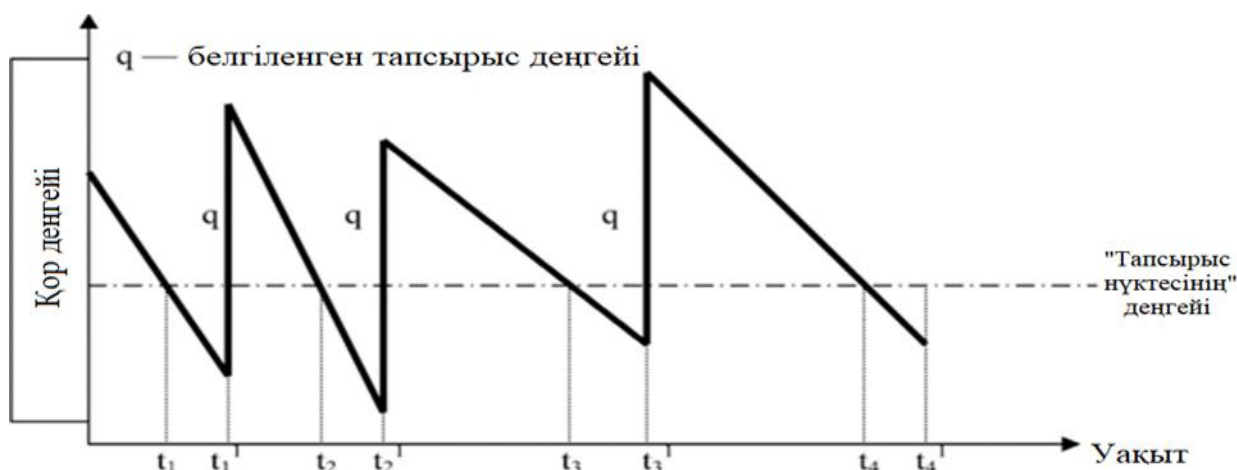
Өнеркәсіптік өндіріс көлемі мен ассортиментінің қарқынды өсуі, оның шоғырлануы мен мамандануы, сондай-ақ шаруашылық жүргізуші субъектілер арасындағы байланыстардың едәуір күрделенуі жағдайында материалдық ресурстар логистикалық жүйелер тиімділігінің маңызды факторы болып табылады. Қорлар көбінесе өндірістік процесті ғана емес, сонымен қатар логистикалық жүйе объектілерінің қаржылық жағдайын да анықтайды. Сондықтан сатып алу логистикасының негізгі міндеттерінің бірі қолданыстағы логистикалық жүйеде қорларды басқару жүйесін дұрыс таңдау болып табылады.

Қор көлемін партияның мөлшерін, жеткізілім арасындағы аралықты және осы параметрлерді өзгерту арқылы реттеуге болады. Тиісінше, логистикадағы қорларды басқару үшін келесі технологиялық жүйелер қолданылады:

- 1) Тапсырыс көлемі белгіленген жүйе (лот).
- 2) Тапсырыс жиілігі белгіленген жүйе.
- 3) Белгіленген тапсырыс жиілігі жоқ екі тіркелген қор деңгейлері бар жүйе.
- 4) Екі бекітілген қор деңгейі және белгіленген тапсырыс деңгейі бар жүйе.

Іс жүзінде ең көп таралған және қарапайым - бұл тапсырыс көлемі белгіленген технологиялық жүйе. Онда қорларды толықтыруға тапсырыс сомасы тіркеледі, ал одан әрі жеткізу әр түрлі мерзімде жүргізіледі. Логистикалық жүйенің қоймаларындағы ақша қоры белгілі бір сыни деңгейге жеткенде, тапсырыс нүктесі деп аталатын өнімді жеткізуге тапсырыс беріледі. Осы технологиялық жүйенің жұмыс істеу процесінде қорлар тең көлемде жинақталады, алайда жеткізу ауқымы логистикалық жүйеде материалдық ресурстарды пайдалану (жұмсау) қарқындылығына байланысты өзгеруі мүмкін.

Төменде (сурет 1) тапсырыстың (партияның) көлемін айқындау жүйесінде қорларды басқару кестесін таңдау беріледі. Осы жүйенің нормативтік параметрлері "Тапсырыс нүктесі" және жеткізу партиясының көлемі болып табылады.

1 сурет - Белгіленген тапсырыс көлемі бар жүйеде қорларды басқару процесінің сызбасы

Тапсырыс нүктесі қорлардың төменгі шекарасы болып табылады, содан кейін қажетті материалдық ресурстарды жеткізуге келесі тапсырысты ұйымдастыру қажет. Тапсырыс беру процесінде қорлардың деңгейі логистикалық цикл бойында үздіксіз жұмыс істеу үшін жеткілікті болуы керек. Бұл ретте сақтандыру қоры сау болып қалуы тиіс. Кейбір жағдайларда қалқымалы нүкте ережесі қолданылады (бесінші).

Бұл алдын ала белгіленбейді, ал тапсырысты орындау мерзімін жеткізуші өз міндеттемелерін орындауды ескере отырып немесе өзі шығаратын өнімге сұраныстың өзгеруін және басқа шарттарды ескере отырып белгілейді.

Қарастырылып отырған жүйеде қорлардың ең аз мөлшері тапсырыс пен логистикалық жүйенің қоймасына партияның түсуі арасындағы материалдық ресурстарды тұтыну қарқындылығына байланысты. Бұл кезең шартты түрде сатып алудың барлық кезеңінде тұрақты негізде қабылданады. Сонда "Тапсырыс нүктелері" қорын келесідей анықтауға болады:

$$Z_{\text{ман}} = Z_{\text{сақ}} + (P_{\text{орт}} \times t), \quad (13)$$

мұндағылар:

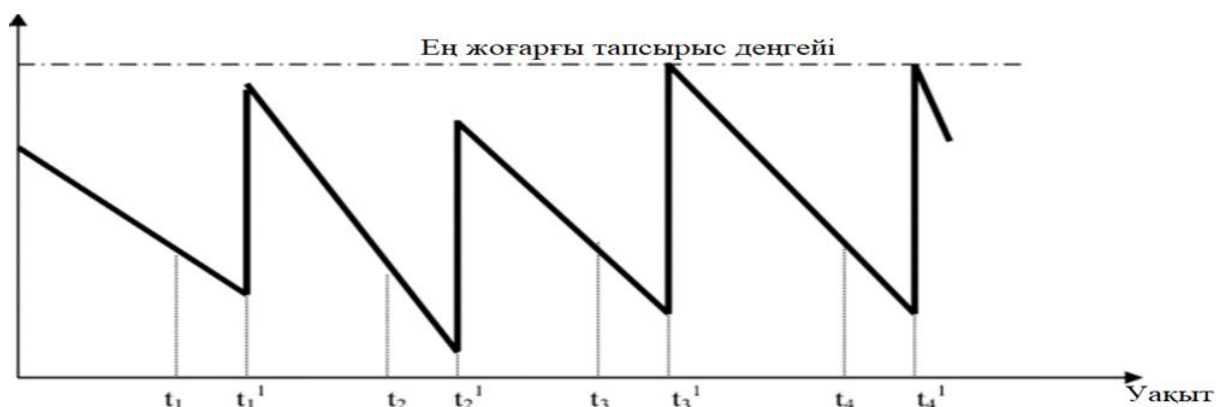
t - дайындау кезеңі;
 Z_{man} - "тапсырыс нүктелері" қоры;
 $Z_{сақ}$ - сақтандыру және дайындық қорлары;
 P_{opt} - логистикалық есептік уақыт бірлігі (сағат, тәулік) үшін материалдық ресурстардың орташа шығысы.

Белгіленген тапсырыс көлемінің жүйесі кейде "қос қойма" деп аталады, өйткені бұл жағдайда акция екі қоймада сақталатын сияқты. Бірінші бункерден материалдық ресурстар келесі партияға тапсырыс беру сәтіне дейін, ал екінші бункерден-тапсырыс пен оны орындау арасындағы кезеңде, яғни жеткізу сәтіне дейін жұмсалады.

Тапсырыстың белгіленген көлемі жүйесі "тапсырыс нүктелерін" іске қосуды және логистикалық жүйенің қоймаларындағы материалдық қорларды үздіксіз есептеуді қамтиды.

Талқылау.

Тапсырыстарды үнемі орындау кезінде технологиялық жүйеде материалдық қорлар ретке келтіріліп, логистикалық жүйенің қоймаларына үнемі жеткізіліп отырады, ал қорлардың көлемі партияның көлемін өзгерту арқылы түзетіледі. Әр кезеңнің соңында қорлардың деңгейі тексеріледі және соның негізінде лоттардың көлемі анықталады. Келесі партия енгізілгеннен кейін қор максималды деңгейге дейін артады. Бұл жүйенің нормативтік параметрлері толтырудың максималды деңгейі және екі тапсырысты немесе келесі партияларды алу арасындағы интервал болып табылады (сурет 2).

2 сурет - Белгіленген реттеу деңгейі бар жүйеде қорларды басқару процесінің сызбасы

Тапсырыстардың белгіленген кезеңі бар жүйеде тапсырыстар саны (партия көлемі) алдыңғы кезеңдегі материалдық ресурстар шығындарының (шығындарының) деңгейіне байланысты өзгереді. Тапсырыстың сомасы қор толықтырылатын ең жоғары белгіленген деңгей мен тапсырыстың нақты мөлшері арасындағы айырма ретінде айқындалады.

Қорытынды.

Бұл жүйенің артықшылығы-логистикалық жүйенің қоймаларындағы қорларды жүйелі түрде есепке алудың қажеті болмауы. Кейде материалдық ресурстарға тапсырыс беру қажеттілігі туындайды, ал материалды тұтыну қарқындылығын жеделдету процесінде (мысалы, өндірілетін өнімге сұраныстың артуына байланысты) келесі тапсырысқа дейін қорлардың сарқылу қаупінің алдые алу мүмкіндігі.

Қарастырылып отырған жүйе жеткізу партияларының мөлшерін өзгерту мүмкін болған кезде тиімді, ал тасымалдау мен сатып алу шығындары салыстырмалы түрде төмен

болады. Сондай-ақ, бұл жүйені сақталған материалдардың жоғары құны мен олардың төмен құны, сондай-ақ өнімге тапсырыс беру кезінде қолданған жөн.

ӘДЕБИЕТТЕР

- [1] Абрютин М.С. Экспресс-анализ деятельности предприятия при помощи шкалы финансово-экономической устойчивости. Финансовый менеджмент. // М.С.Абрютин. - 2002. - № 3. - 4 с.
- [2] Букан Дж., Кенигсберг Э. Научное управление запасами / Пер. с англ. // Дж.Букан, Э.Кенигсберг: М.: Наука. - 2000. - 423с.
- [3] Беляев В., Малышев М. Логистика доставки грузов по предварительным заказам // Прикладная логистика. - 2008. - №6. - 40-41 с.
- [4] Долгов А.П., Рыбнов Е.И. Логистический менеджмент управления запасами // А.П.Долгов, Е.И.Рыбнов: Учебное пособие. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ. - 2003. - 200с Н
- [5] Дыбская В.В. Логистика складирования для практиков // В.В. Дыбская: М.: Альфа. Пресс. - 2005. - 208с.
- [6] Долгов А.П. Логистика запасов // А.П.Долгов: Учебное пособие. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ. - 2002. - 120с.
- [7] Долгов А.П. Материальные запасы и логистические процессы в макроэкономических системах // А.П.Долгов: СПб.: Изд-во СПбГУЭФ. - 2005. - 240с.
- [8] Зеваков А.М. Логистика материальных запасов и финансовых активов // А.М. Зеваков: СПб.: Питер. - 2005.- 352с.
- [9] Зермати П. Практика управления запасами /Сокр.пер. с фр. // П. Зермати: М.: Экономика. - 2001. - 112с.
- [10] Линдерс М.Р., Фирон Х.Е. Управление снабжением и запасами / Пер. с англ. // М.Р.Линдерс, Х.Е.Фирон: СПб.: Полигон. - 1999. - 768с.
- [11] Рыжиков Ю.И. Теория очередей и управления запасами // Ю.И.Рыжиков: Учебное пособие. СПб.: Питер. - 2001. - 384с.
- [12] Ценина Т., Устинов А. Уровень логистического сервиса // Прикладная логистика. - 2008. - №8. - 55-56 с.

Galymzhan Zhanbirov, master's degree, Academy of logistics and transport,Almaty, Kazakhstan, 7997709@mail.ru

Erbol Zhanbirov, master's degree, Al-Farabi Kazakh National University,Almaty, Kazakhstan, erbol.zhanbirov@mail.ru

LOGISTICS APPROACH TO INVENTORY MANAGEMENT

Annotation. Ensuring the continuity of production operations, the dynamics of needs in the logistics system are the basis for the formation of stocks. Logistics, as in other economic systems, stocks are considered as a necessary factor for reliable maintenance of production, reducing the impact of external market influences, providing for spontaneous demand for finished products and achieving synchronicity in the organization of production processes. At the same time, many logistics workers purposefully overestimate the established standards of material resources to increase the guarantee of ensuring the rhythm of production in conditions of high dynamics of market relations. The system under consideration is effective if there is a possibility of changing the size of the supply batch, and transport and procurement costs are relatively small. It is also desirable to use this system at a high cost of stored materials and low costs for their uniform consumption, as well as for ordering products.

Keywords. Production, inventory, logistics, systems, materials, transportation, efficiency, costs.

Галымжан Жанбиров, магистр, Академия логистики и транспорта, Алматы, Казахстан, 7997709@mail.ru

Ербол Жанбиров, магистр, Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Алматы, Казахстан, erbol.zhanbirov@mail.ru

ЛОГИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ ЗАПАСАМИ

Аннотация. Основой для формирования запасов является обеспечение непрерывности производственных операций, динамика потребности в логистической системе. Логистические, как и в других экономических системах, запасы рассматриваются как необходимый фактор надежного обслуживания производства, снижения влияния внешних рыночных воздействий, обеспечения стихийного спроса на готовую продукцию и достижения синхронности в организации производственных процессов. Кроме того, многие работники материально-технического обеспечения целенаправленно завышают установленные стандарты материальных ресурсов для повышения гарантии обеспечения ритмичности производства в условиях высокой динамики рыночных отношений. Рассматриваемая система эффективна при наличии возможности изменения размера партии поставок, а транспортные и закупочные расходы относительно невелики. Также эту систему целесообразно использовать при высокой стоимости хранимых материалов и небольших затратах на их равномерное потребление, а также при заказе продукции.

Ключевые слова. Производство, запасы, логистика, системы, материалы, транспортировка, эффективность, затраты.
